

DE 1898 ENÇÀ, EL CATALANISME havia estat capaç de trencar la lògica política espanyola. Només cal rellegir les imprescindibles memòries d'un nacionalista d'esquerres com Claudi Ametlla per constatar el que van representar aquells anys de desvetllament. L'any 1906, amb el moviment de la solidaritat, *La nacionalitat catalana* de Prat de la Riba i els primers grans èxits electorals del nacionalisme, es produïa un veritable *Big Bang* en la política catalana que jo diria que encara deixa sentir els seus efectes en alguna cosa més que les radiacions de fons.

La represa de la democràcia es va fer sota el signe lògic de la reacció contra tot allò que sonava a la dictadura franquista. Per això de cop es van mitificar actituds molt allunyades del centre del cos social i polític del país, com l'anarquisme, o tots els radicalismes d'esquerres. La combinació de tot plegat, amb una voluntat mai no del tot explicada d'interpretar la Guerra i la postguerra al marge de la qüestió nacional, dificultava la recuperació de la centralitat política per part del nacionalisme popular, que pràcticament des del final del segle XIX havia ocupat el lloc preminent de la política catalana.

Però els fets van desmentir les paraules i, un altre cop,

LECTURES POLÍTiques

▶ ANTONI VIVES

Del catalanisme

— píndoles —

«Després de més de **CENT** anys, el tripartit provoca un veritable **CANVI** quan fa que Catalunya deixi de fer pivotar la seva **POLÍTICA** institucional al voltant de l'eix **NACIONAL**»

el catalanisme, el nacionalisme, va aconseguir allò que la majoria del poble de Catalunya demanava: que ocupés les institucions catalanes tot just recuperades en nom seu per tal de refer-se de les profundíssimes ferides causades per la dictadura. Els anys vuitanta, el catalanisme, un nacionalisme de nou encuny, majoritari però amb necessitat de pactar i, per tant, suportat pel nacionalisme d'arrel republicana de l'ERC d'aleshores, inicia el camí de la represa institucional catalana.

El mapa polític català continuava essent divers. Més enllà de les convencions, més enllà de les explicacions totalitzadores, el nacionalisme trencava els esquemes tot explicant que a Catalunya la política gira entorn d'un eix diferent del de la resta de països de l'entorn. L'eix nacional no es combinava amb els altres, amb els clàssics de dreta-esquerra, sinó que s'hi sobreposava. I això volia dir que, en el fons, les esquerres i les dretes clàssiques quedaven subordinades a una actuació política autòctona que, amb

«El **CATALANISME** no pot, no deu **SUCUMBIR** estructuralment a l'eix espanyol. El nacionalisme se n'ha de **SERVIR**, l'ha d'utilitzar, hi ha de **SURFEJAR**. Però no s'hi ha de sotmetre»

— píndoles —

grans dosis de moderació però també de convicció, aconseguia tirar el país endavant per camins polítics no homologables al panorama polític de l'Estat.

Això va ser així fins a la constitució del Govern tripartit d'ara fa tres anys i amb la revàlida d'aquests dies. El veritable canvi després de més de cent anys es produí aleshores, quan Catalunya deixà de fer pivotar la seva política institucional al voltant de l'eix nacional i va passar a girar entorn d'un eix polític que no li havia estat propi fins aleshores. Per fer

això calia arraconar el catalanisme majoritari, calia aïllar-lo, situar-lo fora dels paràmetres polítics considerats normals per les forces decidides a fer-ho. En aquest sentit, la coincidència entre PP, PSC, ICV i ERC és total: calia expulsar el partit majoritari de les institucions catalanes, calia aïllar-lo per eliminar l'anomalia històrica que representava el catalanisme vertebrador d'un eix polític diferent i majoritari. Tothom entén, podríem dir, que el catalanisme faci d'acompanyant en l'eix homologat esquerra-dreta. És assumible, doncs, un catalanisme a l'estil gallec o a mallorquí, en què el panorama polític no dona per a gaire més que per acompanyar el PSOE allà on va. Però no és assumible un catalanisme supraeix. Val a dir que els socis gallecs i mallorquins de CDC ja han vist per al que dona això i ja saben que és precisament el trencament de l'eix polític espanyol, i, per tant, la constitució de majories nacionals àmplies, el que dona sentit a la nostra tasca política. El catalanisme no pot, no deu sucumbir estructuralment a l'eix espanyol. El nacionalisme se n'ha de servir, l'ha d'utilitzar, hi ha de surfejar. Però no s'hi ha de sotmetre.